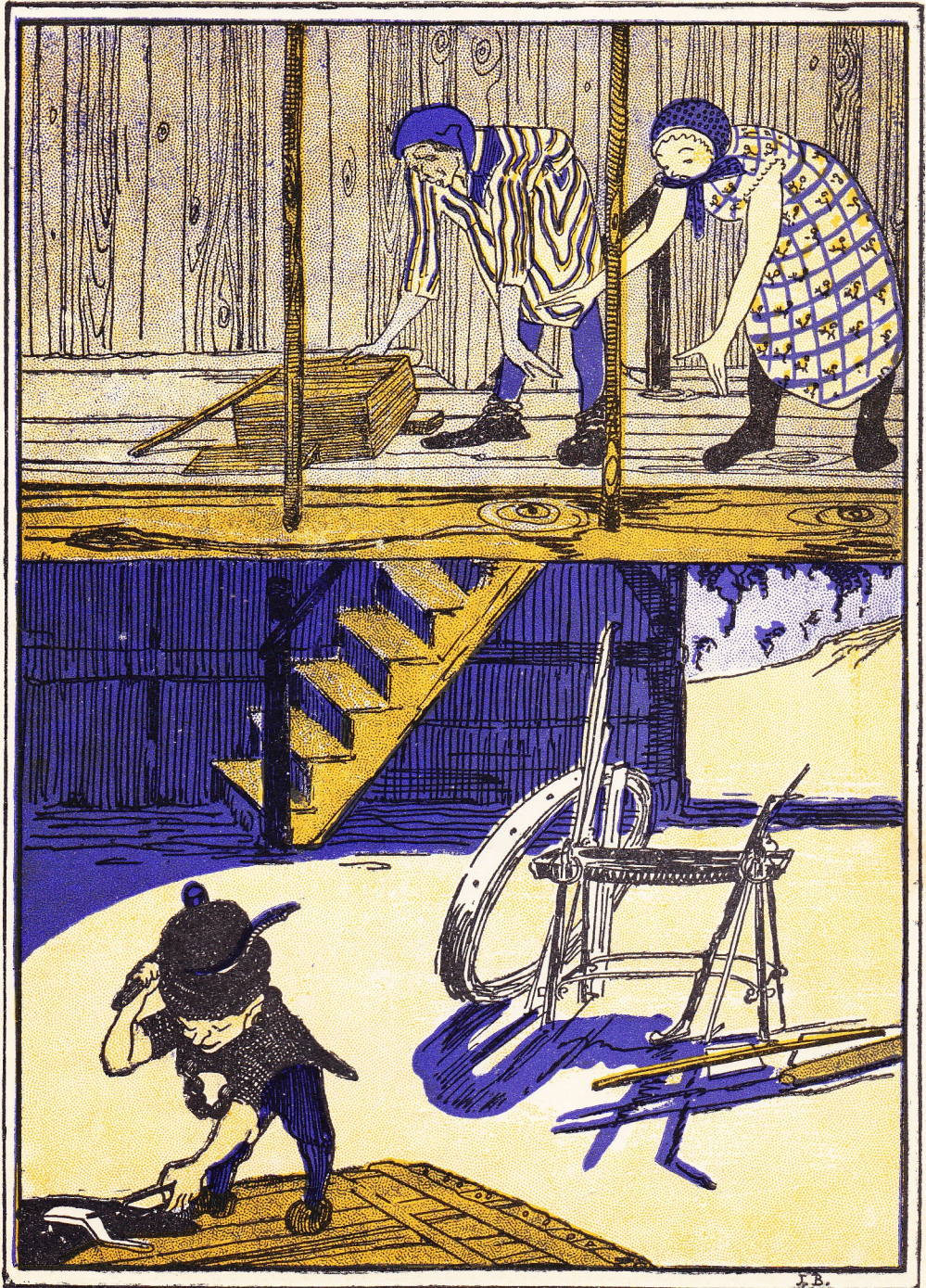

K. BOUTER

De Dwerg en de Smid

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN

K. BOUTER

De Dwerg en de Smid

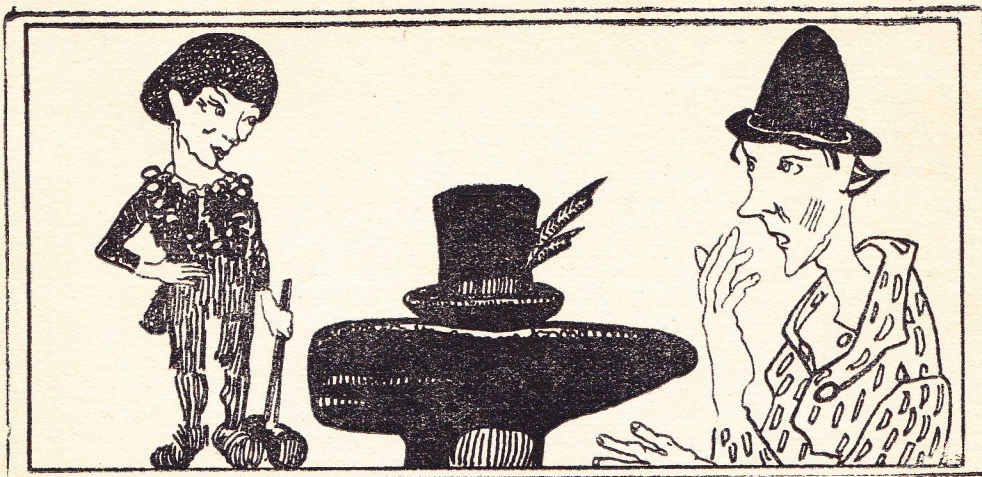
gevolgd door

Boer Brem, Boer Blad en Boer IJzer

Met pentteekeningen van J. de Bosschère.

L. OPDEBEEK - UITGEVER - ANTWERPEN
1933

DE DWERG EN DE SMID.

ONVERDROTEN werkte een arme smid van den vroegen morgen tot den laten avond. «In het zweet uws aanschijns zult gij uw brood verdienen!» was ontegensprekelijk op hem toepasselijk. Zijn huwelijk was gezegend met zes kinderen, zes gezonde kinderen, die altijd honger hadden als jonge wolffjes, en de rest van den dag doorbrachten in spel en lach.

Als Klaas, de smid, met opgestroopte mouwen, de tang in zijn hand ronddraaide en het witgloeiend ijzer met den hamer bewerkte, keek hij soms eens naar de openstaande deur en zag toen zijn vroolijk volkske op de werf spelen. Dan legde hij een oogenblik zijn werk neder en verdwenen al zijn wrevel en ongenoegen om zijn harde lot en lachte hij. Maar spoedig hierop spuwde hij in zijn handen, vatte het werk weder op, en riep zich zelf dan toe :

— Koeragie, Klaas ! Er zijn er velen maar 't is allemaal schoon en sterk volk.

Lustig hamerde hij er dan weder op los en hij zong hierbij dat 't klonk.

't Is waar, hij had moeite om zijn acht monden te spijszigen, maar geen oogenblik versaagde hij. Hij dacht er zelfs niet aan. Hij had zielelast en spande zich, met heldenmoed, voor zijn taak in, want zijn harte was goed, zijn bloed vol moed en hij had nergens een duit schuld staan. 't Was moeilijk, om de twee eindekes bijeen te knopen, maar ze werden toch aaneengeknoot, hoewel er geen stuiver overbleef om, zooals al de lie-

den van het dorp, een potje bier te drinken, naar de wip te schieten of een kaartje te spelen.

't Voornaamste was dat zijn bloeikes van kinderen de maag vol kregen.

Hij werd dan ook, in zijn huishouden, op de armen gedragen. De kinderen aanbaden hun braven vader en zijn vrouwtje had slechts ooren en oogen voor hem. Zij was een vlijtige huisvrouw en wist haar werk zoo te verrichten, dat zij nog een uurtje kon uitsparen om den tuin om te spitten en allerlei groenten te winnen. Daarenboven bezaten zij nog een boomgaard, weelderige appel- en pereboomen, en zoo konden de kinders een geruimen tijd vergast worden op wat lekkers.

Zij waren wel arm, maar tevreden. Het geluk en de liefde spreidden hun armen wijd open boven hun nederig strooien dak en zegenden het gansche huisgezin.

Zekeren dag kwam men Klaas melden dat een zijner bloedverwanten, wonend in een dorp, verre, achter de groote heide, zwaar ziek was gevallen en hem, vóór de groote reis, eens gaarne zou spreken.

't Was juist Zondag. Klaas trok zijn roode met witte doorspikkelde figuren saaien trui aan, die zijn vrouw voor hem had gebreid, zette zijn zwart tophoedeke op, kamde zijn lange haren en ging naar het dorp waar de zieke woonde.

Hij bleef een ganschen dag bij hem en keerde des avonds huistoe.

't Was stillekes aan laat geworden. De schemering slierde over de heideheuveld en de dichte bosschen en Klaas stapte flink door.

Hij draaide langs de groote duinen om. Links van den weg lagen de zwarte bosschen, waar het reeds volkomen duister was.

Opeens hoorde Klaas een zonderling geluid. Het waren stemmen die zongen en kreten van vreugde.

— Wat is dat nu ? vroeg de smid zich af, die, in de eenzaamheid, een weinig ongerust werd.

In het Oosten kwam de volle maan op, bleekjes lichtend door de nevelen.

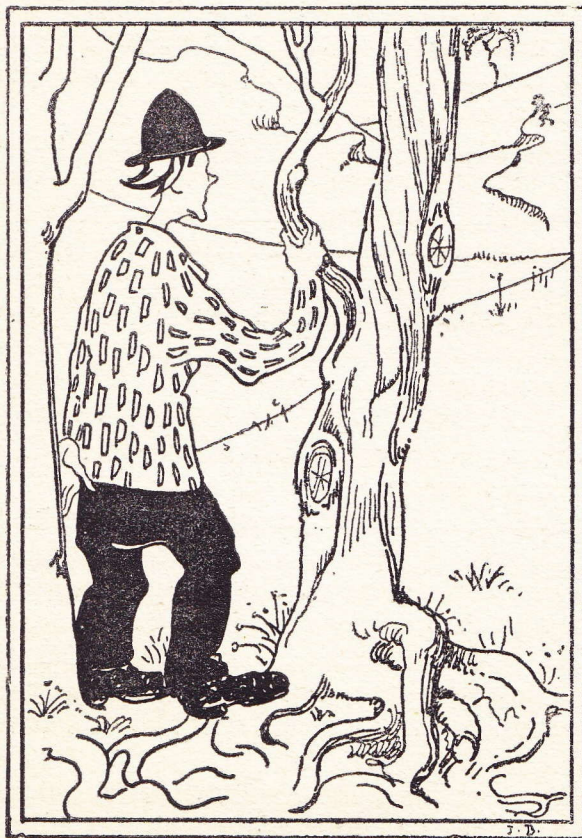
Hij draaide de heuveld om, aan wier voet een beek liep, waar knotwilgen groeiden, en waarachter men zicht had op de verre duinheuveld.

Klaas zag nu een groep kleine mannekes, die vroolijk aan het stoeien waren en hun met een pluim versierde mutsen omhoog wierpen en dan weder, bevallig, met uitgerekte handen opvingen.

Klaas' harte was maar een boontje meer groot bij 't zien van al dat volk. Hij had menigmaal over kabouters hooren spreken, maar niemand had hen gezien, zoodat hij zelf nooit aan hun bestaan geloofd had.

Maar nu zag hij met eigen oogen dat zij bestonden. Hij werd er bleek van als de maan en zijn adem klopte in zijn keel met doffe slagen.

Niet zoodra had hij zich vertoond of het gejoel en gezang hielden op. De kabouters waren verdwenen; hij wist niet hoe en waar. De eenzaamheid en de stilte daalden weder over de bosschen en de zandheuvels.

Klaas herademde. De bangheid schoof van zijn hart. Zijn nieuwsgierigheid maakte hem stouter en hij naderde behoedzaam de plaats waar hij de mannekes had zien dansen.

Kijk! Daar zag hij weer iets roeren. Hij verdook zich achter een wilgeboom en zag nu een manneke loopen en overal rondzoeken en eindelijk naar een holleke, in een wilgeboom springen, waar zijn mutske in gevallen was. Wat het ventje ook sprong, het kon er niet aan, 't was veel te hoog voor hem en

al de moeite, die hij aanwendde, was tevergeefs, want kabouters, die hun mutske kwijt zijn, hebben alle macht verloren.

— Dat ééne dwergje zal mij toch geen kwaad doen, mompelde de smid, terwijl hij zachtjes de plaats naderde waar de kabouter aan 't springen was.

— Hebt ge iets verloren, manneke? vroeg Klaas.

— Och, ja, brave man, antwoordde de dwerg droef, mijn mutske zit in de holte van dien boom en ik kan er niet aan.

— Wacht, dan zal ik u helpen.

Klaas was bereidvaardig, want zijn hart was goed. Hij ging naar den boom, nam het mutske uit de opening en reikte het, met een vriendelijk gebaar, het kaboutertje aan.

— Loop nu al gauw huistoe ! zei hij, anders gaat ge nog een verkoudheid opdoen.

— Daar doet ge mij een groot plezier, sprak het ventje met pieperige stem. Wel bedankt hoor. Ge zult voor uw bereidwilligheid niet onbeloond blijven. Wij hadden hier een groot feest en vonden het zoo prettig met onze mutsen te spelen, wat wij eigenlijk niet mogen doen. Ware ik zonder mutske tehuis gekomen, dan zou ik zeven jaren beroofd worden van alle feestelijkheden. Dank u nogmaals, beste Klaas, en... tot weerziens.

En hij was weg ! Met een wip, als een muizeke, was hij verdwenen, zonder spoor na te laten.

Klaas stapte nu nog flinker door, het hoofd vol van de zonderlinge ontmoeting.

Tehuis gekomen vond hij de kinderen reeds slapen, wat hem speet, want hij had hen gaarne over het feest der kabouters gesproken, maar hij vertelde de ontmoeting aan zijn vrouw en moest wel driemaal het verhaal herbeginnen.

— Klaas, vroeg zij, heeft het manneke werkelijk gezegd dat uw daad zou beloond worden ?

— Maar ja, vrouwtje.

— Ik ben eens nieuwsgierig welke belooning zoo een kabouterke ons zou kunnen toestaan.

— Och, vrouwtje lief, daarom was het mij eigenlijk niet te doen. Ik vond het ventje zoo hulpeloos, zoo mistroostig, dat ik werkelijk blijde was dat ik hem helpen kon. Denk eens na, anders had hij zeven jaar straf gekregen.

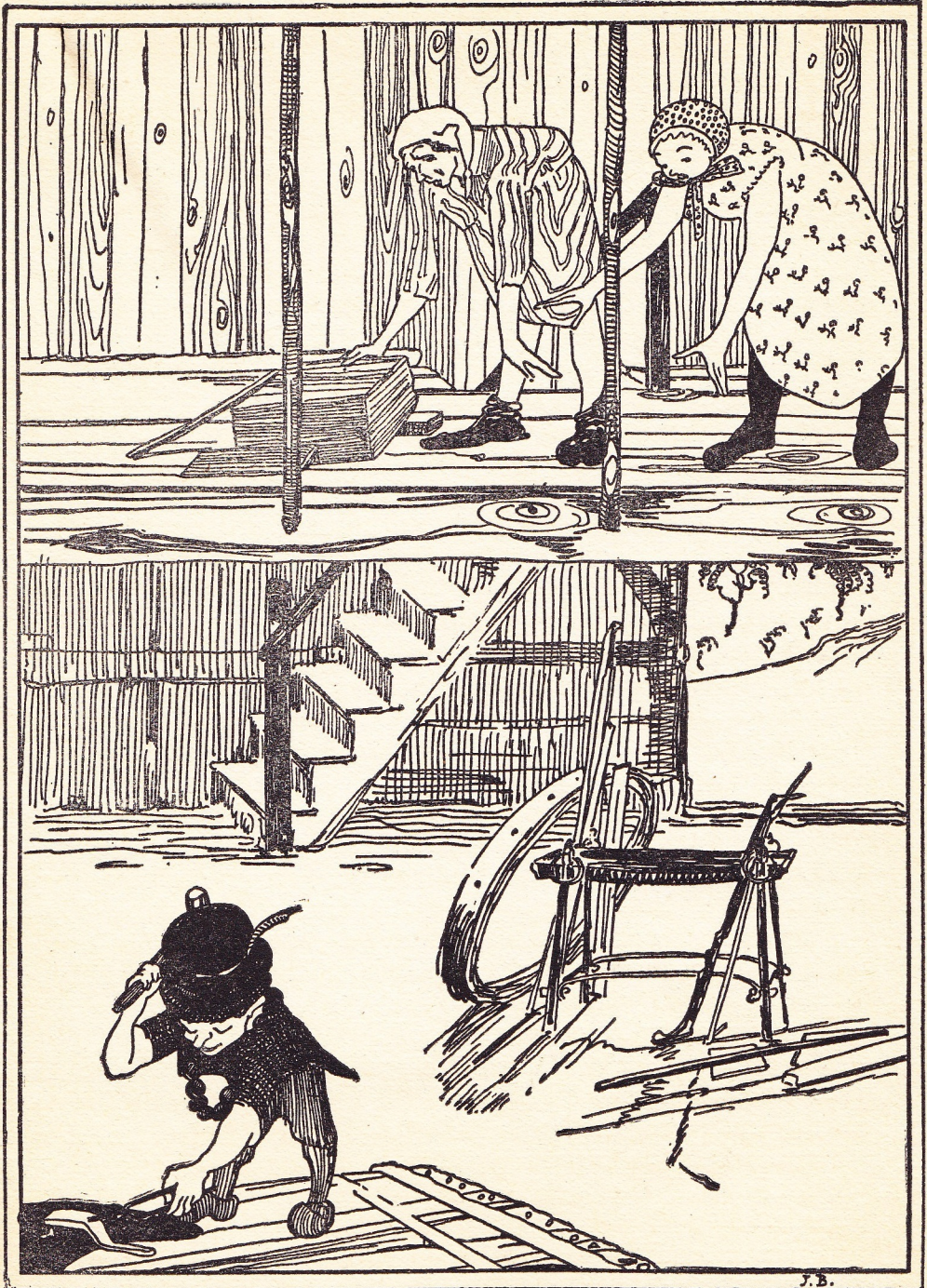
Klaas was moede, maar, voor hij slapen ging, legde hij, in de smidse, zooals iederen avond, het werk gereed dat hij des anderdaags moest uitvoeren.

Hierop ging hij naar bed.

Maar men had zijn verbazing moeten zien toen hij den volgende morgen in het werkhuis trad. Alles wat hij gereed had gelegd, was afgewerkt en de smidse schoon geveegd.

Klaas bekeek het werk en sloeg de handen ineen, met een schreeuw van verwondering. Hij kon er geen kop aan krijgen hoe men op zulke onberispelijke manier smeden kon. Het was als ciseleerwerk. En wie was de kunstenaar, de moedige man, die des nachts in zijn werkhuis kwam en hem den arbeid spaarde ?

Deur en raam waren dicht, de grendels onaangeroerd.

J.B.

Men zag den hamer naar omhoog gaan.... (blz. 8.)

't Was zonderling !

— Vrouwtje ! riep hij. Kom eens gauw zien.

Zij kwam nieuwsgierig toegelopen en ook zij was in hooge verbazing over het feit.

— Klaas, zeide ze, gij zijt een knappe werkman, maar zoo iets zoudt ge toch niet kunnen !

Daarover was Klaas het eens.

— Wie zou dat uitgevoerd hebben, Klaas ?

— Ja, wie ? Vraag al op. Wie staat er des nachts op om aan den arbeid te gaan voor een ander en dan nog zulk kunstwerk smeedt ? 't Is onbegrijpelijk ! Ik ken niemand, uren in het ronde, die tot zulk werk in staat is.

Dien Maandag kon smid Klaas eens uitblazen en met de verre geburen een praatje voeren. Zijn gelaat blonk van vreugde, maar niemand kon raden waarom de smid zoo vroolijk gestemd was.

Des avonds legde hij het werk voor den komenden dag gereed en, toen hij, den volgenden ochtend, met nieuwen moed in de smidse trad om terug den arbeid aan te vangen, vond hij 't werk wederom gedaan.

Dat was te straf.

Hij besloot den volgenden nacht, met zijn vrouw, op loer te liggen, om over het zonderlinge feit opheldering te bekomen.

Toen het werk dien avond gereed gelegd was, gingen zij niet slapen en stelden zich op loer, in de bovenkamer, die op de smidse uitgaf.

Juist te middernacht zagen zij een dwergje uit de schouw kruipen en onmiddellijk den arbeid aanpakken, maar zoo stil dat men het niet hoorde. Men zag den hamer naar omhoog gaan, neervallen zonder het minste gerucht te maken. Het dwergje werkte zonder op te zien vlijtig voort tot één uur, klokslag. Toen was alles af en in orde. 't Kabouterke keek nog eens rond of hij niets vergeten had en verdween langs de schouw vanwaar hij gekomen was.

De zaak van den smid werd uitgebreid. Hij nam alle werk aan, tot het fijnste toe. Hij bespiedde iederen nacht den dwerg af en leerde veel van hem, wat hij dan in den dag nadeed. Er was geen bekwamer smid dan hij te vinden en het werk stroomde toe, evenals het geld, zoodat hij weldra in welstand verkeerde.

Zekeren nacht bemerkte de vrouw dat het plunje van den dwerg in lorren van zijn lijf hing. 't Was tot op den draad versleten. Zij had medelijden en besloot hem een ander pakje te maken en kocht hiertoe het fijnste fluweel, dat zij op grootte

versneed en tot een verrukkelijk kostuum naaide. En daarenboven maakte zij nog een fluweelen mantel, want de lange nachten liepen naar den winter toe en het dwergje mocht geen koude lijden.

Toen dit alles klaar was, legde zij de kleederen op een stoel in de smidse, naast het aambeeld en beiden keken den volgenden nacht, of het dwergje het kostuum zou zien liggen.

Om middernacht was 't kabouterke op zijn post. Er was veel werk en hij haastte zich zonder aandacht aan

iets anders te schenken. Om een uur was alles in orde. De dwerg keerde den vloer en keek toen nog eens rond.

En hij zag het pakje liggen.

Met een schreeuw van blijdschap ontplooid hij de nieuwe kleeding, betastte en bewonderde een voor een de stukken, het schoone fluweel, wierp zijn oude voddën weg en trok het splinternieuwe pakje aan.

Daar stond hij nu, net als een prins. God ! wat was hij schoon ! Hij sloeg ook den witten mantel om, legde een prachtigen strik om den hals, zette zijn muts op, waarboven de groote pluim wapperde.

Hij bekeek zich in den spiegel en schrok van zich zelf. Hij herkende zich niet. Hij geleet gedraaid en geschilderd aan den zoon van den ouden dwergenkoning. Ja, het was niet eens zeker dat diens pakje zóó mooi was als het zijne.

Zoo fier als een pauw stapte hij over en weder, nam zijn zilveren stokje in de hand, schoof de grendels van de deur weg, want hij wilde er ditmaal niet langs de schouw uit.

En zoo vertrok hij.

Klaas en zijn vrouw keken hem achterna. Zij zagen hem gaan trotsch als een voornaam heer, bewust van zijn waardigheid en zijn schoonheid en, toen hij uit het oog was verdwenen, keken zij elkander verheugd aan.

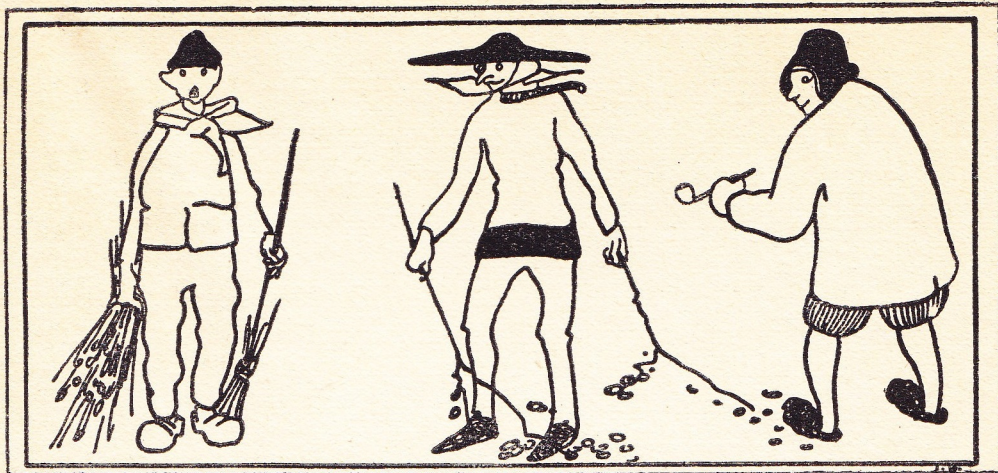
Zij voelden dat zij hem nooit meer weder zouden zien en zij voelden juist.

De dwerg kwam niet meer terug, want de smid had thans zijn hulp niet meer nodig. Hij was een rijk man.

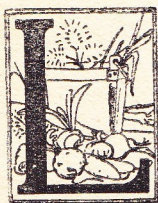
Zijn twee oudste zonen zetten de zaak voort. Onder de leiding van hun vader waren zij tot kunstige vakmannen opgegroeid en zij moesten vele knechts aanwerven om iedereen op tijd en stond te kunnen bedienen.

Menigmaal spraken de oudjes nog van den kleinen, dankbaren dwerg, die er hen bovenop had geholpen en hierdoor nogmaals het bewijs leverde dat een goede daad nooit verloren gaat.

BOER BREM, BOER BLAD EN BOER IJZER.

LANG geleden leefden eens drie boeren in een groot bosch. Ze woonden er gansch alleen, verre van 't dorp, verre van de menschen.

Ieder bezat zijn hut. De eerste was van brem, de tweede van takkebossen en bladeren, de derde bezat ijzeren wanden.

Daarom heette men hen boer Brem, boer Blad en boer IJzer.

De hutten stonden op een open plek van 't woud. Des zomers was het daar heel gezellig. Al de boomen stonden in 't groen, de wind speelde in hun kruinen en er was altijd muziek van vogels, bijen en alles wat in de bosschen leeft.

Des avonds zaten de drie boeren op hun dorpel hun pijpke te rooken; ze spraken met elkander over 't weder, de bluschkolen, over den wolf, de konijntjes, over dit en over dat, te lang om te vermelden. Zij verstonden elkander best en kwamen goed overeen.

Nu was het winter en ze bleven in hun hut. De sneeuw lag drie voet dik en bedekte alles. De beek was dichtgevroren en de wind huilde vervaarlijk in de boomen.

In iedere hut brandde een vroolijk vuur in den haard. Het hout hadden zij maar voor het rapen en hun gansche voorraad eten was veilig opgeborgen.

Boertje Brem zat op zekeren avond aan zijn haard. Hij schildte aardappelen. Boven 't vuur hing de ketel met water te koken.

Hij voelde zich vroolijk gestemd, want hij vond het in zijn hutteke goed.

— Wat heeft het leven toch zijn aangenamen kant, dacht hij. Zoo geeft de winter ons ook zijn vreugde. Niet werken en 't buikske vol ! Jammer dat die gemeene wolf hier rondloopt. Ik moet van dien schrokker niets hebben. Hé ! Wat beteekent dat ?

Er werd op de deur geklopt.

— Wie daar ? riep hij. Zijt gij het Blad ? of gij IJzer ?

— Ik ben het, antwoordde de Wolf. Ach, boerke Brem, doe toch open. Het is zoo bitter koud, mijn pootjes en mijn handen zijn versteven en bevroren. Laat mij een weinig aan uw haardvuur toeven en een stukske eten.

Brem was verschoten en riep botweg :

— Ik doe niet open voor u, schrokker ! Warm u aan de sneeuw en eet maar wat schors van de boomen. Dat is goed genoeg voor u.

— Als ge niet opendoet, dan loop ik uw deur in ! snauwde de Wolf hem toe.

Hij nam zijn loop en vloog als een zware vracht tegen de deur die bezweek.

De Wolf stond nu in huis, klappertandde van kou en van den honger. Hij rook de aardappels en sprak met heesche stem:

— Lekker in de maag wanneer ik 't vette varken zal eten !

— Wat zijt ge daar aan 't brommen ? vroeg Boerke Brem. Ik heb er niets van begrepen. Herhaal het nog eens.

— Ik wil het u wel zeggen. Gij zult de eerste zijn. Maar geef me eerst een aardappel, want ik kan het niet meer uithouden van pijn in de maag.

Boerke Brem stak een aardappel op zijn mes en reikte dezen den Wolf toe :

— Hap ! ging de muil.

Het was een wreede, een gulzige Wolf, want hij slikte aardappel, mes en Bremke in.

De arme boer had geen tijd meer om bleek te worden van schrik, om te kikken of te mikken. Hij was met huid en haar opgegeten.

In den avond van den volgenden dag, toen 't licht bij Boerke Blad was aangestoken en hij bezig was aardappelen te schillen voor zijn avondmaal, klopte de Wolf aan de deur zijner hut.

— Wie is daar ? vroeg Blad. Zijt gij het, IJzer ?

— Neen, ik ben het, de Wolf. Ach, Boerke Blad, beste Boerke Blad, doe toch open voor mij. Mijn pootjes zijn zoo koud en mijn handen vriezen af.

— Ik open voor u de deur niet ! riep Blad terug, want hij betrouwde geen zier den valschen wolf.

— Dan zal ik zelf de deur openen ! brulde de Wolf.

De daad bij het woord voegende wierp hij zich op de broze deur en sprong binnen de hut.

Hij zette zich naast Boerke Blad op de bank neder en warmde, wat hij zijn handen noemde, aan de vlammen van den haard.

De aardappel, die Blad aan 't schillen was, beefde van schrik in zijn hand. Hij hoorde den Wolf met diepe bas-

stem mompelen :

— Lekker in de maag wanneer ik 't vette varken zal eten !

— Wat zegt ge ? vroeg de boer. 'k Heb u niet goed verstaan. Herhaal het nog eens.

— Ik was voor u aan 't bidden, man, verklaarde de Wolf. Geef me nu eens vlug een aardappel of mijn maag scheurt van den honger.

Boerke Blad stak een aardappel op zijn mes en reikte dezen het ondier over.

— Hap ! zei de Wolf en slokte aardappel, mes en Blad op.

Den derden dag, tegen den avond ging Boerke IJzer op den zolder om een ketel droge erwten te vullen, die hij voor zijn avondmaal wilde koken.

Hij keek eens door 't raam naar de besneeuwde bosschen en zag den Wolf, die naar zijn hut kwam geloopen.

— Die leelijke leeperd, zei IJzer. Als hij naar mij toekomt, zal hij goed ontvangen worden.

Hij liep naar beneden, nam den kokenden moor van den haak en plaatste dezen aan de trap.

Hij hoorde den Wolf smeeken :

— Boerke IJzer, liefste Boerke IJzer, doe toch open. Ik heb zulke koude pooten en mijn handjes zijn bevroren.

— Weg, oude schurk ! kreet IJzer. Ik open niet voor u.

— Dan zal ik uw deur openbreken.

— Beproof het maar eens, schelm !

De Wolf sprong tegen de ijzeren deur, maar kwetste muil en pooten op zulke gruwelijke wijze dat het bloed op de witte sneeuw drupte. Hij kermde zoo lang en zoo erbarmelijk van de pijn, dat Boerke IJzer eindelijk medelijden kreeg en de deur opende.

De Wolf kroop aan den haard en warmde zich.

Toen hij wat bekomen was, bromde hij met zware stem :

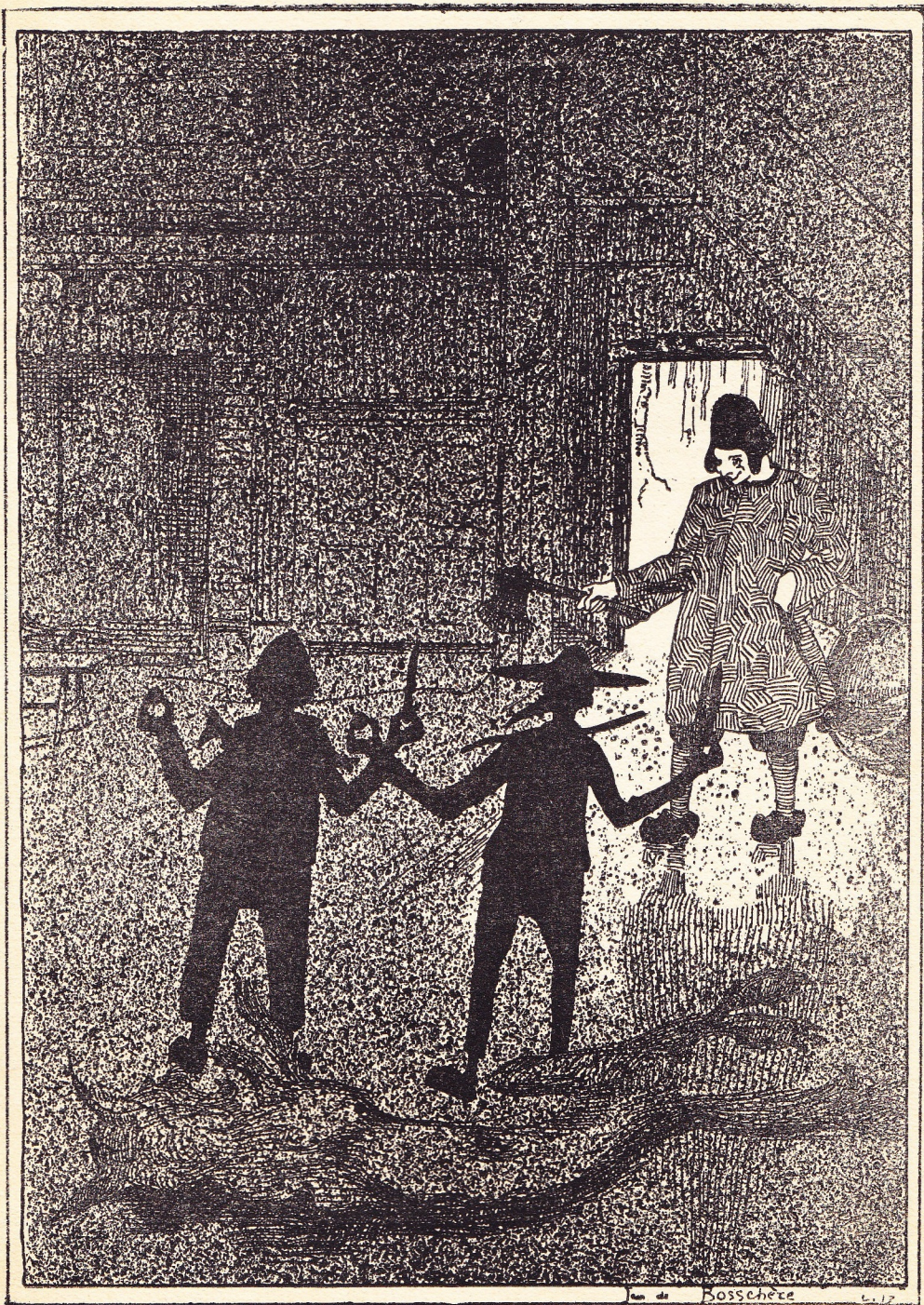
— Lekker in de maag wanneer ik 't vette varken zal eten !

— Wat voor een onzin kraamt ge daar uit ? vroeg IJzer spottend.

— Ik ben voor u aan 't bidden, beste vriend. Maar geef me eerst een aardappel te eten want mijn maag krimpt ineen van den honger.

Boerke IJzer stak hem op de punt van zijn mes een aardappel toe. De Wolf wilde, even als de twee vorige keeren, alles opslokken, maar IJzer trok aan een touw en deed, op den zolder, den ketel met droge erwten omkantelen die met groot gerommel en gedruisch over den planken vloer rolden.

De Wolf schrok.

Boer Brem en Boer Blad kwamen levend te voorschijn.... (Blz. 16)

— Wat is dat voor een geluid ? vroeg hij.

— Dat zijn de gendarmen die u komen halen, antwoordde IJzer. Ze zullen u radbraken omdat gij Boerke Brem en Boerke Blad hebt opgegeten.

— Zijn ze al zoo dicht bij ? Ach, kunt ge mij niet ergens verstoppen ? Doe het toch, mijn lieve vriend.

— Kruip dan vlug op den zolder, daar zit ge veilig ! Ik zal u niet verraden !

In één sprong was de Wolf bij de ladder. In zijn schrik had hij den ketel met kokend water niet gezien en wierp denzelfden om, zoodat hij zich deerlijk verbrandde en hilde van de pijn.

Boer IJzer nam zijn bijl, gaf den Wolf een klop en sneed hem open.

Boer Brem en Boer Blad kwamen levend te voorschijn. Zij hielden in hun hand nog het mes met den aardappel.

Zij omhelsden hun verlosser en dansten een rondedans. Den Wolf namen zij met hun drieën op en wierpen hem buiten in de sneeuw, waar de wilde dieren hem tot het laatste stukje verslonden.

En dat is echt en echt gebeurd in den tijd en in het land wanneer en waar de dooden terug levend werden.

